

Autoimmuunhaiguste diagnostika

Miks?

Autoimmuunsus on immuunreaktsioonide esinemine organismi enese anti-geenide vastu. Kui inimese immuunsüsteemi reaktiivsus muutub ja kaotab võime eristada nn „oma ja võõrast“, tekivad immuunreaktsioonide tulemusena **autoantikehad** organismi enese rakkude ja kudede vastu. Süsteemsete reumaatiliste autoimmuunhaiguste korral tekib krooniliste põletikuliste protsesside tagajärjel sidekoeelementide (kollageeni, elastiini, mukopolüsahhariidide jt) kahjustumine. Diferentsiaaldiagnostika aluseks autoimmuunhaiguste korral on kliiniline sümptomatoloogia, kuid sageli, eriti haiguse alguses, võib nende haiguste kliiniline avaldumine olla väga sarnane. Seetõttu on **autoantikehade määramine osutunud väga oluliseks võimaluseks neid haiguseid eristada, varakult diagnoosida või haiguse olemasolu välistada.**

Kellele?

Eestis on enamlevinud autoimmuunhaigusteks diabeet ja kilpnäärmehaigused, mille diagnostikat käesolevas infomaterjalis ei käsitleta. Süsteemsetest sidekoehaigustest on sagedasem reumatoidartriit. Autoimmuunhaiguseid esineb erinevates eagruppides, naised haigestuvad sagedamini kui mehed. Geneetilise eelsoodumuse tõttu on haigestumise risk kõrgem inimestel, kelle lähisugulased põevad mõnda autoimmuunhaigust.

Kuidas?

SYNLAB Eesti kasutab autoimmuunhaiguste laboratoorseks diagnoosimiseks erinevate autoantikehade määramist seerumist. Teostatakse skriininguuringuid, paneeluuringuid ja üksikute spetsiifiliste autoantikehade määramisi.

SYNLAB Eesti klienditugi

Tel: 17123

E-post: klienditugi@synlab.ee

www.synlab.ee

Analüüsid: vt loetelu eelmisel leheküljel

Näidustus: kahtlus autoimmuunhaigusele, haiguse ravi monitoring

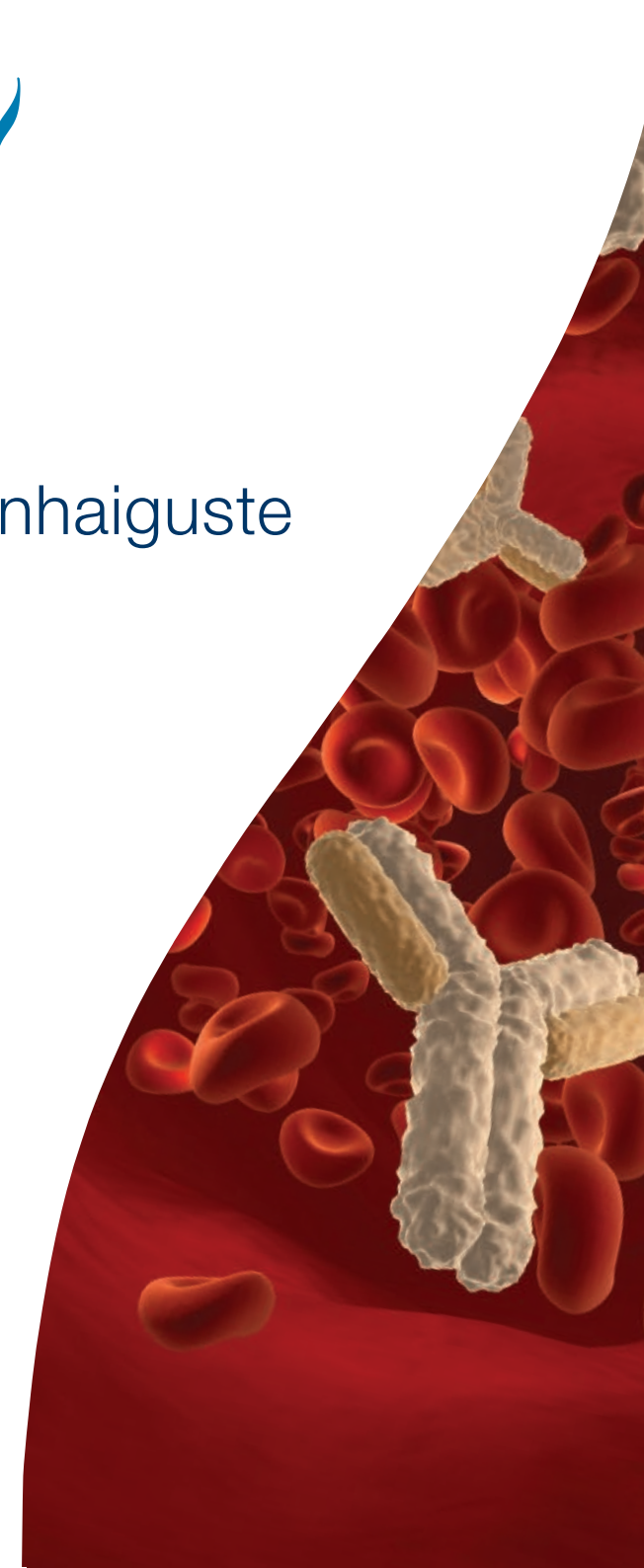
Uuritav materjal: seerum

Analüüsimeetod, HK kood: kaudne immuunfluorestsentsmeetod (IIF) **66712**, fluorestsents-immunmeetod (FIA) **66707**, FIA **66708**, (FIA S-CTD IgG mix 2), immuunoblot **66715**, PCR **66608**

Autoimmuunhaiguste diagnostika

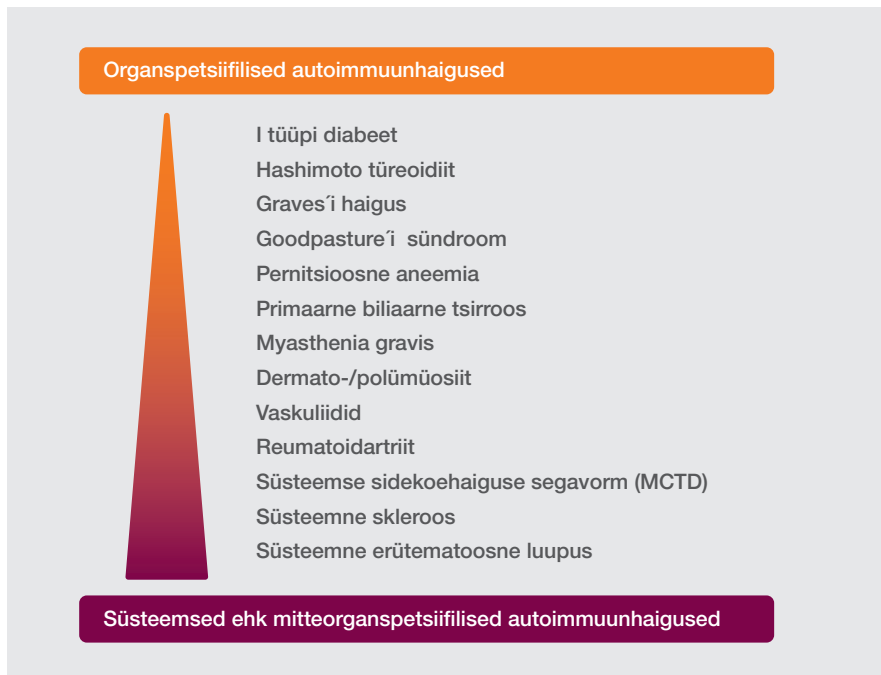
Arsti meelespea

Autoimmuunhaigused

Autoimmuunhaiguste heterogeensesse gruppi kuulub üle 80 erineva kroonilise põletikulise haiguse, kusjuures põletikust võivad olla haaratud organismi kõik koed ja organid. Autoimmuunhaiguste korral on **häiritud** organismis **immuuntolerantsuse mehhanismid** ja patogeneesi aluseks on immuunreaktsioonide esinemine organismi enese antigeenide vastu. Sageli leitakse patsientide verest **autoantikehi**, mis on diferentsiaaldiagnostika, haiguskulu monitoorimise ja ravitulemuse hindamise aluseks. Laboratoorsete uuringute teostamine ja erinevate autoantikehade määramine võimaldab raviarstidel tänapäeval juba varakult alustada õige haigust-modifitseeriva raviga. Samas ei tohiks ka unustada, et geneetilise eelsoodumuse, keskkonnafaktorite, viirusinfektsioonide, toksiliste ja teiste mõjude tõttu immuunsüsteemile leitakse inimeste veres sageli autoantikehi, kuid **autoantikehade leidumine veres ei tähenda alati autoimmuunhaiguse olemasolu**.

Autoimmuunhaiguseid jaotatakse organspetsiifilisteks ja mitteorganspetsiifilisteks, seda väljendab nn **autoimmuunhaiguste spektrum**:

Süsteemsed ehk mitteorganspetsiifilised autoimmuunhaigused kulgevad kliiniliselt raskemini ja ohustavad inimese elulemust rohkem kui organspetsiifilised autoimmuunhaigused.

Autoimmuunuuringud

SÜSTEEMSED SIDEKOEHAIGUSED, VASKULIIDID

- **Tuumavastane IgG**, ANA HEp-2 (S-ANA HEp-2 titr) - esmane sõeluuring süsteemse sidekoehaiguse kahtlusele.
- **Süsteemsete sidekoehaiguste IgG** (segu II: U1RNP, SS-A/Ro, SS-B/La, centromere B, Scl-70, Jo-1, fibrillarin, RNA Pol III, Rib-P, PM-Scl, PCNA Mi-2 Sm, DNA), lühend: S-CTD IgG mix 2.
- **Süsteemsete sidekoehaiguste IgG paneel III** (U1 RNP, Sm, SSA/Ro, Ro52, SSB/La, Scl70, PM-Scl, Jo1, CentrB, PCNA, dsDNA, Nucleos, Histone, Rib P Prot, AMA M2, DFS70), ANA tüpiseerimine bloti meetodil, lühend: S-CTD IgG panel III.
- **ENA IgG paneel** (Sm, U1RNP, SSA/Ro, SSB/La, Scl70, Jo1, CentrB vastased IgG antikehad), kus igale autoantikehale antakse kvantitatiivne tulemus.
- **dsDNA IgG QN** (S-dsDNA IgG QN)
- **SSA/Ro IgG QN** (S-SSA/Ro IgG QN)
- **SSB/La IgG QN** (S-SSB/La IgG QN)
- **Sm IgG QN** (S-Sm IgG QN)
- **U1 snRNP IgG QN** (S-U1 snRNP IgG QN)
- **Jo1 IgG QN** (S-Jo1 IgG QN)
- **Scl70 IgG** (S-Scl70 IgG QN)
- **Tsentromeeri IgG QN** (S-Centr IgG QN)
- **Fibrillarin IgG QN** (S-Fibrillarin IgG QN)
- **RP III IgG QN** (S-RP III IgG QN)
- **Rib P Prot IgG QN** (S-Rib P Prot IgG)
- **PM/Scl IgG QN** (S-PM/Scl IgG)
- **PCNA IgG QN** (S-pCNA IgG)
- **Mi2 IgG QN** (S-Mi2 IgG)
- **Neutrofiilide tsütoplasma IgG paneel**, ANCA IgG paneel III (cANCA, pANCA), (S-ANCA IgG panel III)
- **pANCA IgG** (S-pANCA IgG)
- **cANCA IgG** (S-cANCA IgG)
- **Müeloperoksideaasi IgG**, MPO IgG QN (S-MPO IgG QN)
- **Proteinaas 3 IgG**, PR3 IgG QN (S-PR3 IgG QN)
- **Kardioliipiini IgG**, ACLA IgG QN (S-ACLA IgG QN)
- **Beeta-2-glükoproteiin 1 vastane IgG**, b2-GP1 IgG QN (S-b2-GP1 IgG QN)
- **CCP IgG QN** (S-CCP IgG QN)
- **Reumatoidfaktor** (S-RF)
- **HLA-B*27 DNA** (B-HLA-B*27 DNA)
- **Müosiitide IgG paneel** (Mi2, Ku, PL7, PL12, Jo-1, PM/Scl75, PM/Scl100, EJ, OJ, SRP, Ro52), lühend: S-Myositis IgG panel

AUTOIMMUUNSED MAKSAHAIGUSED, AUTOIMMUUNNE GASTRIIT

- **Mitokondriaalne IgG**, AMA IgG tiiter (S-AMA IgG titr)
- **Silelihaskoe antikehad**, SMA IgG tiiter (S-SMA IgG titr)
- **Maksa- neeru mikrosoomide antikehad**, LKMA Ab (S-LKMA Ab)
- **Parietaalrakkude IgG**, PCA IgG (S-PCA IgG)